

BESIGHEIDSTUDIES: VRAESTEL I

Tyd: 2 uur

200 punte

LEES ASSEBLIEF DIE VOLGENDE INSTRUKSIES NOUKEURIG DEUR

1. Hierdie vraestel bestaan uit 11 bladsye en 'n Antwoordboekie van 7 bladsye (i-vii). Maak asseblief seker dat jou vraestel volledig is.
2. Haal die Antwoordboekie uit die middel van die vraestel en maak seker jy gee dit in. Maak ook seker jou eksamennommer is in die ruimte wat op die Antwoordboekie voorsien is, geskryf.
3. Lees die vrae sorgvuldig deur.
4. Alle vrae is verpligtend.
Afdeling A (Vraag 1 tot 3) moet in die **Antwoordboekie wat verskaf is**, beantwoord word.
Afdeling B (Vraag 4 tot 6) bestaan uit DRIE korter antwoordtipe vrae. **In hierdie afdeling moet Vraag 4 in die Antwoordboekie wat verskaf is, beantwoord word.** Vraag 5 en 6 moet in jou Antwoordboek beantwoord word. Dit word duidelik in die vraag aangedui.
5. Demonstreer insig, waar van toepassing, wanneer vrae beantwoord word. Jy kan na enige kitskosbesigheid wat jy vanjaar bestudeer het, verwys.
6. Beantwoord elke **nuwe vraag** op 'n **nuwe bladsy**.
7. Nommer jou antwoorde soos wat die vrae op die vraestel genummer is.
8. Jy word aangeraai om besondere aandag aan taalgebruik en die **puntetoekening** te gee.
9. Dit is vir jou eie beswil om leesbaar te skryf en jou werk netjies aan te bied.

AFDELING A

Beantwoord al die vrae in hierdie afdeling in die Antwoordboekie wat voorsien is.

VRAAG 1

Dui die **mees korrekte** antwoord aan deur die letter van die alternatief wat jy gekies het in die ruimte te skryf wat voorsien is in die **Antwoordboekie** wat verskaf is.

1.1 Die persentasie van 'n versekeringseis wat McDonald's moet betaal wanneer hulle 'n eis het, word ... genoem.

- A skadeloosstelling
- B bybetaling
- C aweryklousule
- D subrogasie

1.2 Retensie/Behoud verwys na ...

- A die vlak van wedywering tussen kitskosfranchises in 'n winkelsentrum.
- B 'n verandering in die demografie van die Suid-Afrikaanse bevolking.
- C om 'n plan van aksie te hê om strategiese werkers in die besigheid te behou.
- D die noteringsvereistes vir die JSE SVI.

1.3 'n Verantwoordelikheid van 'n direkteur is om te verseker dat ...

- A daar voldoening aan toepaslike wette is.
- B behoorlike risikobestuurprosedures in plek is.
- C hy/sy in die beste belang van relevante belanghebbendes optree.
- D Al die bogenoemde.

1.4 Watter van die volgende is **nie** een van die vyf pilare van BGSEB nie?

- A Kollektiewe bedinging.
- B Sosio-ekonomiese ontwikkeling van swart mense.
- C Om te verseker dat besighede in swart besit die voorkeurverskaffers is.
- D Om swart mense te bemagtig om aktief op 'n bestuursvlak te wees.

[<www.worldfranchisebusiness.com>]

1.5 'n Nadeel van die laissez faire-leierskapstyl kan wees dat ...

- A daar 'n gebrek aan leiding is oor hoe take voltooi word.
- B die bestuur kreatiwiteit by die werkers inspireer.
- C 'n minderheid rolspelers seggenskap het oor hoe konflik opgelos word.
- D doelwitte binne aanvaarbare tydraamwerke bereik word.

- 1.6 Die P in bemarking, wat die besigheidsisteme van 'n kitskosfranchise handhaaf om die dienservaring aangenaam vir die klant te maak, is ...
- A promosie.
 - B proses.
 - C fisiese bewys.
 - D produk.
- 1.7 'n Voordeel wat 'n kitskosfranchise kan hê wanneer eksterne werwing gebruik word, is dat ...
- A minder fondse vir opleiding gebruik sal word.
 - B daar 'n geleentheid is om nuwe idees en vaardighede na die besigheid te bring.
 - C die salarisse van die nuwe werknemers laer sal wees.
 - D die keuringsprosedure meer ontspanne sal wees.
- 1.8 'n Hulpbrongebaseerde ontleding ...
- A onderskei of 'n substantiewe of prosessuele benadering gebruik sal word om werkers te dissiplineer.
 - B meet die inflasiekoers.
 - C beskryf die impak van kollektiewe bedinging om aan werknemers se eise te voldoen.
 - D assesseer die waarde van elke werker en ontwerp strategieë om te verseker dat die werker waarde tot die besigheid toevoeg.
- 1.9 'n ... vaardig 'n instruksie uit oor hoe konflik opgelos moet word en die instruksie is bindend op die betrokke partye.
- A Arbitrer
 - B Versoener
 - C Onderhandelaar
 - D Franchisegewer
- 1.10 'n Nadeel van 'n belegging in die buiteland kan ...
- A die geleentheid wees om jou beleggingsportefeulje te diversifiseer.
 - B wees dat die belegger meer geld kan kry wanneer die rand verswak in vergelyking met die buitelandse valuta.
 - C politieke onbestendigheid in die land wees waar daar belê is.
 - D toegang tot buitelandse valuta wees indien die belegger wil emigreer.

[20]

VRAAG 2

Kies die mees korrekte antwoord vir die volgende stellings/verduidelikings uit die moontlike terme/woorde wat in die *Woordeboek vir Besigheidstudies* hieronder verskaf is. Skryf die **mees korrekte antwoord** langs die nommer in die Antwoordboekie wat voorsien is, neer.

LET WEL: Daar is slegs een korrekte antwoord vir elke stelling.

Woordeboek vir Besigheidstudies

Outokraties	Wet op Verbruikersbeskerming	Sessie
KVBA	Solvensie	Dissipline
Uitkeerversekering	Byvoordeel	Induksie
Likwidasie	Pikettering	Wingsgewendheid
Situasie	Skeiding	Deursigtigheid

- 2.1 'n Besigheid verkoop alle bates om vir die besigheid se skuld te betaal en die besigheid bestaan nie langer nie.
- 2.2 Besluite wat geneem word in ooreenstemming met 'n stel reëls wat aan alle belanghebbendes bekend is.
- 2.3 'n Leier wat nie insette van ondergeskiktes toelaat nie en al die besluite self neem.
- 2.4 'n Belegger sal die volle bedrag van die belegging kry na 'n voorafbepaalde tydperk wanneer die polis uitbetaal word.
- 2.5 Wanneer 'n polis aan 'n krediteur oorgedra word as aanvullende sekuriteit om 'n lening te kry.
- 2.6 Opleiding van alle nuwe werknemers in die organisasie.
- 2.7 Die verhouding tussen totale bates en totale laste.
- 2.8 Verseker dat besighede op 'n wettige en etiese manier optree wanneer hulle hul produkte bemark.
- 2.9 'n Situasie waar stakende werkers in 'n openbare plek buite die werkplek betoog.
- 2.10 Bydraes tot pensioen, mediese fonds, behuising en reistoelae deur die werkgewer.

[20]

VRAAG 3

Elk van die volgende stellings is **VALS**.

Verander die onderstreepte woord(e) in elke stelling om die stelling **WAAR** te maak.

Skryf slegs die **korrekte woord/term** in die Antwoordboekie wat verskaf is.

- 3.1 Belastingvermyding is die nie-openbaring van inkomste om minder belasting te betaal.
- 3.2 'n Sloerstaking is 'n poging deur 'n werkgewer om te verhoed dat werknemers die werkplek binnekom, tensy hulle die werkgewer se eise aanvaar.
- 3.3 'n Proses waar 'n besigheid na sy eie metodologieë kyk om 'n taak te verrig en dit dan met metodes wat elders gebruik word vergelyk, word diversifikasie genoem.
- 3.4 Wanneer al die take en verantwoordelikhede van 'n kelner in 'n kitskosfranchise bepaal word, doen die MH-bestuurder 'n Delphi-ontleding.
- 3.5 Die Rimms is 'n organisasie sonder winsoogmerk wat verslagdoening oor volhoubaarheidskwessies bevorder deur die skepping van 'n Volhoubaarheidverslaggewingsraamwerk.

[10]

50 punte

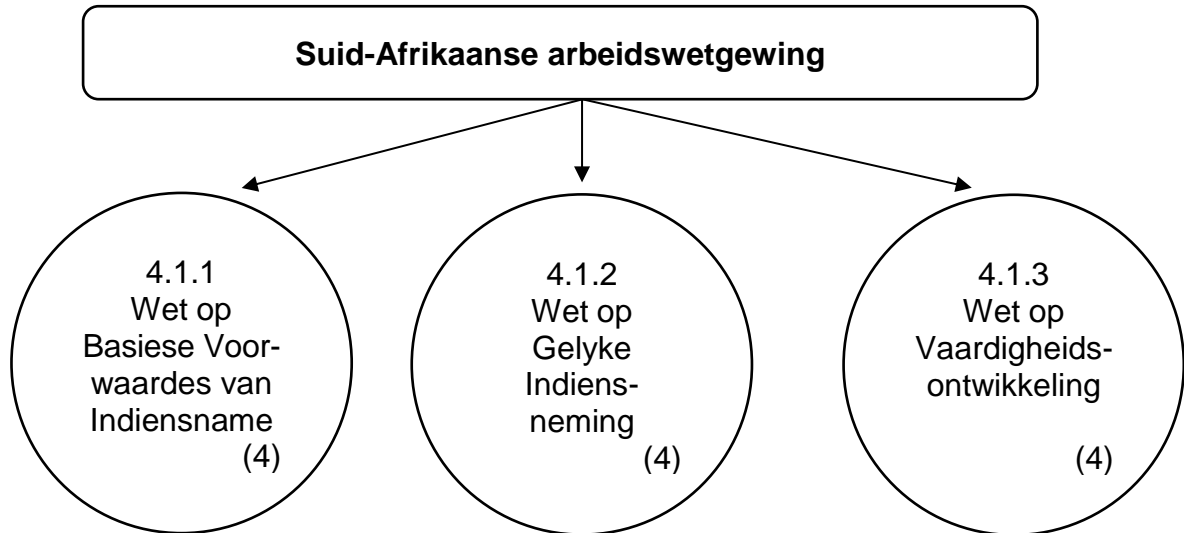
[<www.smesouthafrica.co.za>]

AFDELING B

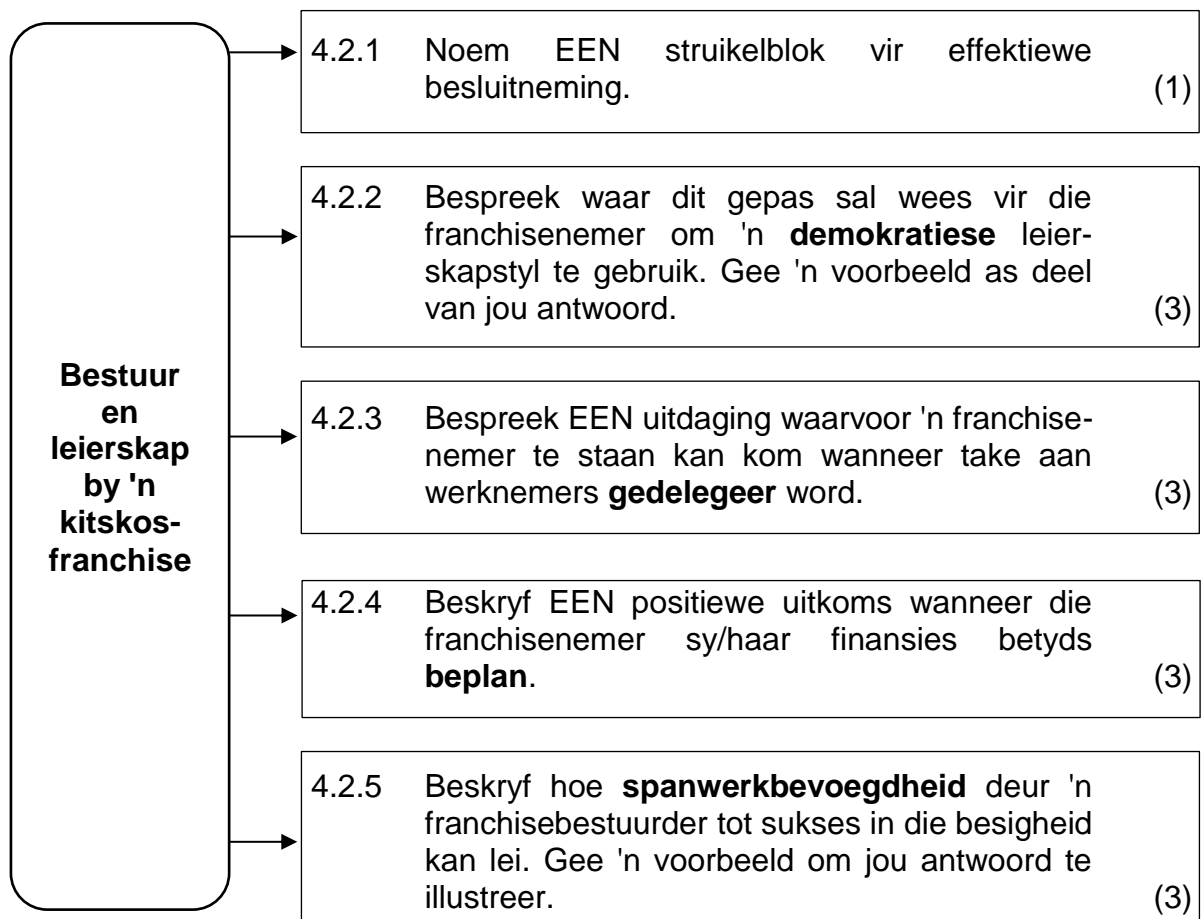
VRAAG 4

Beantwoord hierdie vraag in die Antwoordboekie wat voorsien is.

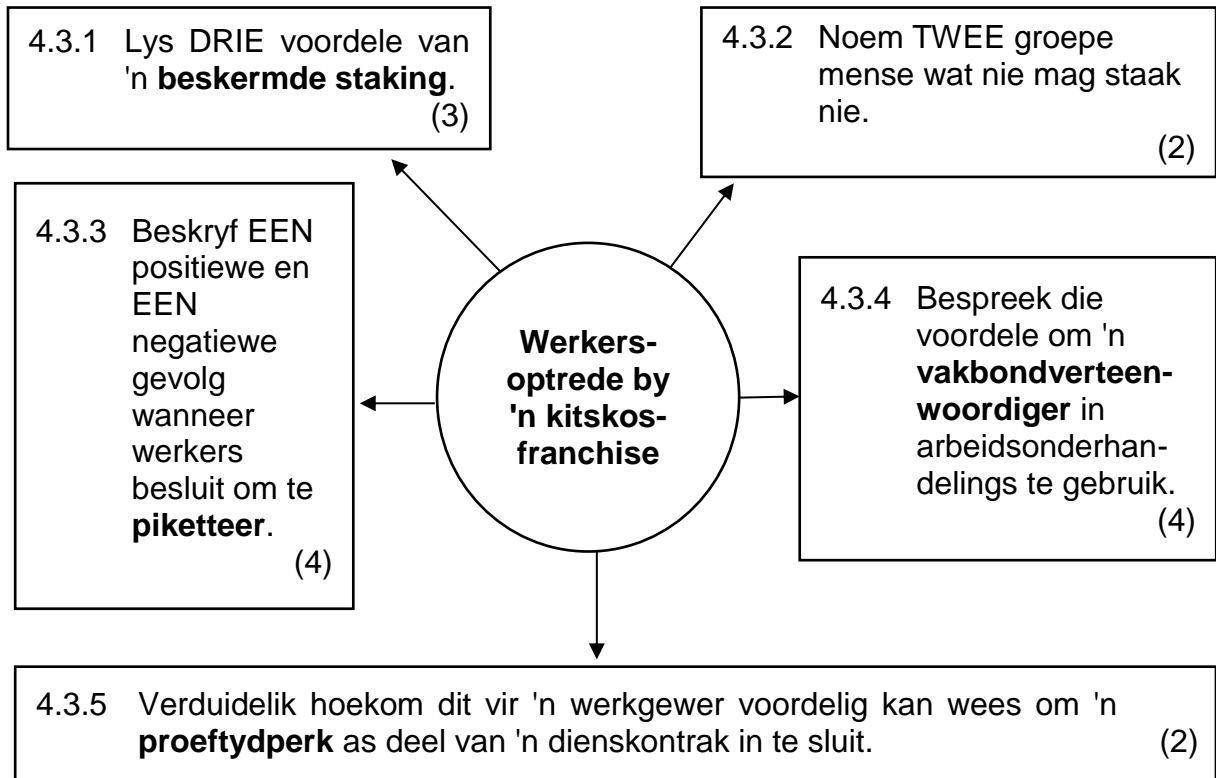
4.1 Beskryf die **doel** en EEN **negatiewe implikasie** van die volgende Suid-Afrikaanse arbeidswette. Skryf jou antwoorde in die ruimte wat in die **Antwoordboekie verskaf** is.

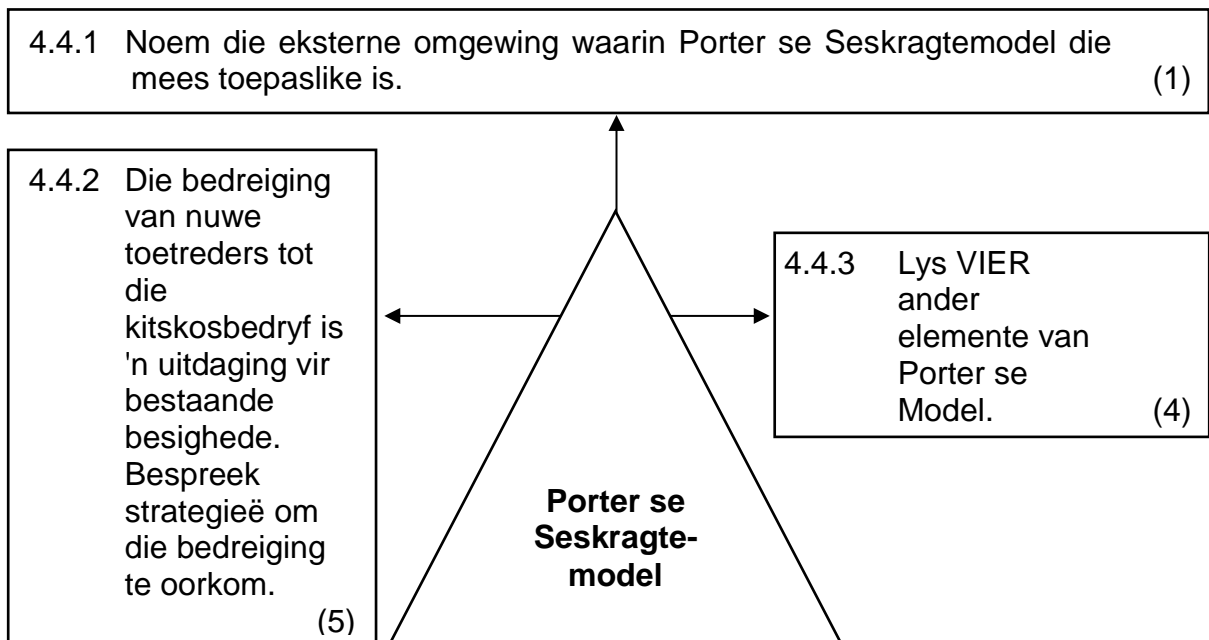
4.2 Beantwoord die vrae in die volgende skematiese diagram deur jou antwoord langs die vraagnommer in die **Antwoordboekie wat voorsien is**, te skryf.

4.3 Beantwoord die vrae in die volgende skematiese diagram deur jou antwoord langs die vraagnommer in die **Antwoordboekie wat voorsien** is, te skryf.

4.4 Beantwoord die vrae in die volgende skematiese diagram deur jou antwoord langs die vraagnommer in die **Antwoordboekie wat voorsien** is, te skryf.

[50]

Beantwoord Vraag 5 en 6 in jou Antwoordboek.

Onthou om die puntetoekenning as 'n riglyn vir die lengte van jou antwoorde te gebruik.

VRAAG 5

- 5.1 Verwys na die volgende uittreksel, waar van toepassing, wanneer die vrae wat volg beantwoord word.

**Korporatiewe Beheerverslag Famous Brands Bpk.
Verklaring van verbintenisse**

Die direksie van Famous Brands is ten volle verbind tot besigheidsintegriteit, billikheid, deursigtigheid en toerekenbaarheid in al sy aktiwiteite.

Ter ondersteuning van hierdie verbintenis onderskryf die Groep se uitvoerende leiers gesonde korporatiewe beheer in alle aspekte van die besigheid en ook die deurlopende ontwikkeling en implementering van beste praktyke. Daar is 'n sosiale verantwoordelikheid teenoor verskillende belanghebbendes.

In ooreenstemming met ons riglyne van volhoubare groei en integriteit, het Famous Brands 'n etiese kode gevestig wat die Groep se verbintenis om eties sake te doen, uiteensit.

[Aangepas uit: <http://www.famousbrands.co.za/downloads/annual_report/2016-Integrated-Annual-Report.pdf> (Toegang: Nov. 2016)]

- 5.1.1 Verduidelik wat met die begrip "korporatiewe beheer" bedoel word. (3)
- 5.1.2 Verduidelik hoe die volgende eienskappe van goeie beheer deur 'n kitskosbesigheid geïmplementeer kan word. Gebruik in elke geval 'n voorbeeld om jou antwoord te illustreer.
- (a) Integriteit (3)
- (b) Toerekenbaarheid (3)
- 5.1.3 Bespreek wat bedoel word met die stelling: "Daar is 'n sosiale verantwoordelikheid teenoor verskillende belanghebbendes." (6)
- 5.1.4 Verduidelik TWEE moontlike onetiese kwessies waarvoor 'n kitskosfranchise te staan kan kom. Stel strategieë voor wat gebruik kan word om elke kwessie aan te spreek. (8)
- 5.1.5 Verandering in 'n organisasie lei dikwels tot konflik. Gee voorstelle hoe die bestuur verandering kan hanteer om sodoende die vlak van konflik te verminder. (4)

- 5.2 'n Groep werkers van die kitskosfranchise wat jy bestudeer het, het 'n bedrag van R500 000 in 'n poel gesit. Hulle wil hulle geld in 'n gediversifiseerde portefeulje belê. Evalueer hul keuse om in die volgende opsies te belê:
- 5.2.1 Ekwiteite (3)
- 5.2.2 Krugerrande (Versamelstukke) (3)
- 5.3 Verduidelik hoe 'n werknemer in 'n kitskosbesigheid 'n intrapreneur kan wees. (4)
- 5.4 Verwys na die volgende uittreksel, waar van toepassing, wanneer die vrae wat volg beantwoord word:

Uitdagings in Menslike Hulpbronne

Suid-Afrikaanse maatskappye, die kitskosbedryf ingesluit, kom voor etlike menslikehulpbronnuitdagings te staan. Dit strek van talentontwikkeling, prestasiebeoordelings en keuringsprosedures.

[Aangepas uit: <<http://www.bizcommunity.com/Article/196/725/140264.html>> (Toegang: Nov. 2016)]

- 5.4.1 Identifiseer EEN uitdaging **wat nie in die uittreksel voorkom nie** waarvoor Menslike Hulpbronne te staan kom. (1)
- 5.4.2 Beskryf hoe die uitdaging wat in Vraag 5.4.1 genoem is, hanteer kan word. (2)
- 5.4.3 Verduidelik hoekom 'n prestasiebeoordeling 'n waardevolle instrument vir die menslikehulpbronbestuurder is. (4)
- 5.4.4 Bespreek DRIE kriteria wat gebruik kan word tydens keuring van 'n kandidaat om die bestuurder vir 'n kitskosfranchise te wees. (6)
- [50]**

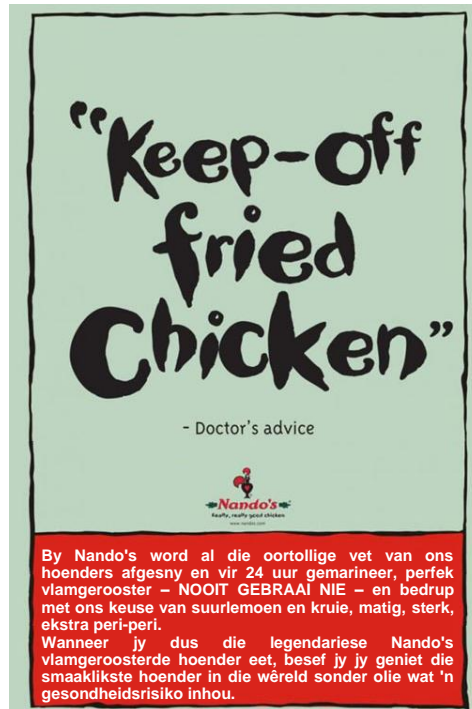
[<del.h-cdn.com>]

[<<https://s3.amazonaws.com>>]

[<<https://vignette.wikia.ncookie.net>>]

VRAAG 6

6.1 Verwys na die volgende advertensie en beantwoord die vrae wat volg:

[<<https://aotw-pd.s3.amazonaws.com>>]

6.1.1 Nando's is bekend daarvoor dat hulle die grense in hul reklameveldtogte toets. Hoe kan hierdie strategie die besigheid baat? (2)

6.1.2 Bespreek hoe kitskosfranchises verkoopsromosies kan gebruik om hul bemerkingsveldtogte te verbeter. (4)

6.2 Een van die voordele van franchises is dat die advertensieveldtog se ontwerp in die hande van die franchisegewer oorgelaat word. Lys VYF ander voordele van franchises. (5)

6.3 Verduidelik hoe 'n kitskosbesigheid "prys" kan gebruik om 'n mededingende voordeel te bekom. (4)

6.4 Verwys na die volgende uittreksel, waar van toepassing, wanneer die vrae wat volg beantwoord word:

Nando's se kunswerkversameling

"Nando's spog met oorspronklike Suid-Afrikaanse kunswerke uit hul versameling van 5000 werke (die grootste van sy soort in die wêreld) en vertoon dit in hul restaurante oor die hele wêreld."

[Aangepas uit: <<http://qsrmedia.com.au/marketing/in-focus/nandos>> (Toegang: Nov. 2016)]

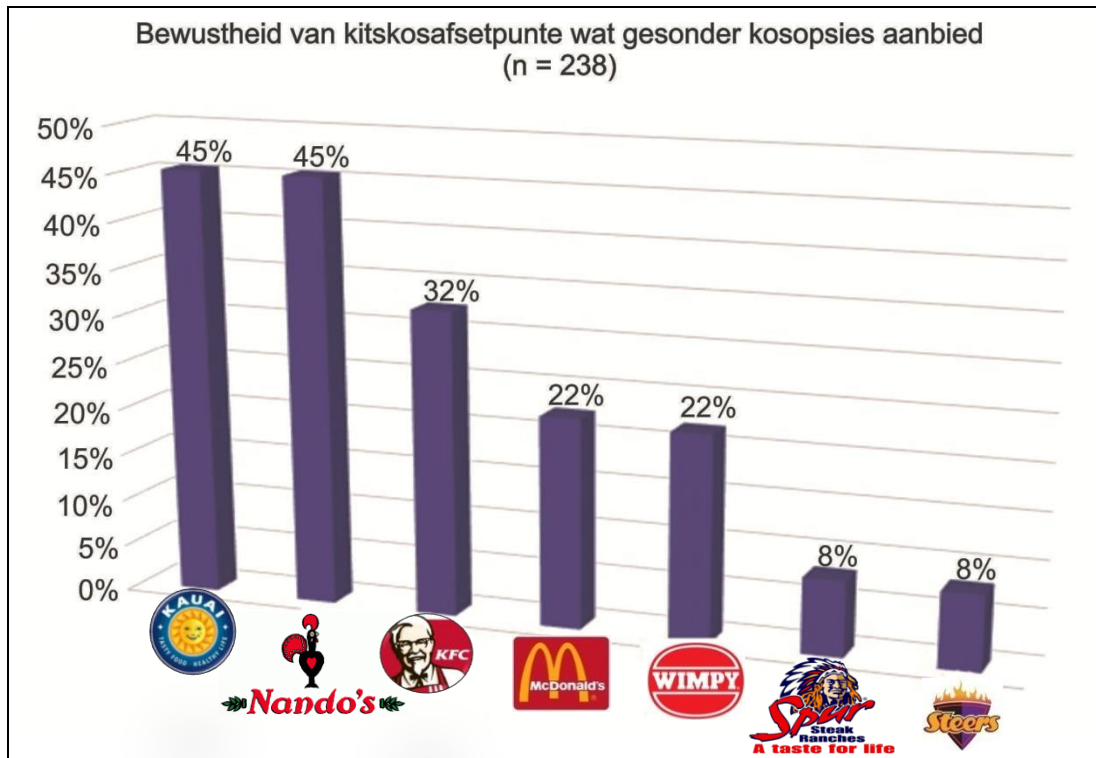
6.4.1 Verduidelik hoe die volgende bepalinge van toepassing op die versekeringskontrak vir die kunswerke wat in die uittreksel genoem word, sal wees.

- (a) Brandkluis-klousule (3)
- (b) Versekerbare belang (3)

[<www.2oceansvibe.com>]

- 6.4.2 Bespreek faktore wat versekeringsmaatskappye in ag sal neem wanneer die premie vir die versekering van die kunswerke bepaal word. (4)
- 6.5 Beskryf die impak van die Werkloosheidsversekeringsfonds (WVF) op die werkers van 'n kitskosfranchise. (5)
- 6.6 6.6.1 Bespreek hoekom dit belangrik is vir 'n kitskosbesigheid om dissiplinêre prosedures in die werkplek te hê. (4)
- 6.6.2 Verduidelik die begrip "ontslag weens wangedrag". Gebruik 'n voorbeeld om jou verduideliking te ondersteun. (3)
- 6.6.3 Verduidelik die begrip "ontslag weens bedryfsredes". Gebruik 'n voorbeeld om jou verduideliking te ondersteun. (3)
- 6.6.4 Bespreek 'n moontlike grieweprosedure in 'n kitskosfranchise. (5)
- 6.7 Verwys na die volgende grafiek en beantwoord dan die vraag wat volg:

[Aangepas uit: <<http://www.bizcommunity.com/Article/196/19/134832.html>> (Toegang: Nov. 2016)]

Gee raad aan eienaars van kitskosbesighede wat bekommerd is oor die insluiting van gesonder, maar duurder, kositems op hul spyskaarte. Motiveer jou antwoord deur faktore te oorweeg wat 'n produk differensiasiestrategie sal ondersteun.

(5)
[50]

150 punte

Totaal: 200 punte